



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GOŁNIEC CZĘSTOCHOWSKI

Poświęcony MIEJSCOWI

ВЪИТАНІИ.

Polityczny, Społeczny, Ekonomiczny i Literacki  
ABROWSKIEGO \* Cena 3 kop.

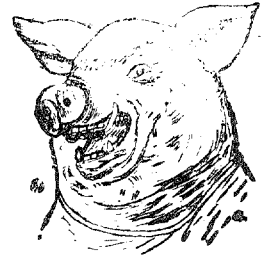


Wra

Отпечатанный без предвари-  
тельной цензуры № 37 газеты  
Gołniec Częstochowski заключающий  
в себя 1 печатный лист  
доставлять ко мнѣ въ канцелярію.

1909 г.  
Поліцеймейстеръ  
Ченстохова

lę 7 Lutego r. b.  
znem w miejscowym teatrze  
występy  
ulubieńca publiczności  
**Durowa**  
trupą antropozoologiczną:  
ury, psy, koty, świnie i t. p.



PROG

Od Piątki

- 1) Polowanie na Fay
- 2) Serce dziecka
- 3) dejczyk (szkieł z żyć)

AZA

7-go r. b. włącznie

- 1) Miłociński wypoczynek (k.);
- 2) Marietta (dramat); 3) Wen-
- 4) kura (dramat); 5) Palacz i milut-
- 6) (ze zem).

## „PAX”

### Dziś i dni następnych

- Część I. Miłość i Ojczyzna (sensacyjny dram.);
- Życie w Baden-Baden (z nat.). Część II Uda-
- ny żart (bardzo komicznej); Dokument skradziony (dramat); Pożar w Odesie
- Część III. Komedja błędów (komiedz.); Na statku podwodnym (dr. z życia mar.)
- NAD PROGRAM Obraz mówiący Duet-Lina; Serenada na wędzie.

### Oko-Perlin Dentysta

Teatralna № 13.

przyjmuje codziennie od 10 rano do 1 i od 2 do 6 po połud. Wprawia zęby sztuczne na złocie bez podniebienia, oraz przyjmuje niezamoczonych od 9 do 10 rano bezpłatnie.

Lekarz Dentysta Artur Broniatowski  
przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 po poł.  
Aleja № 8, pierwsze piętro, dom p. Rygockiej.

### Lekarz dentysta Grejniec

przyjmuje codziennie od 10 rano do 1 i od 2 do 7 po południu.  
Choroby zębów i jamy ustnej, Plomby, Zęby sztuczne bez podniebienia na kanczarkach i w złocie.  
i Aleja № 10, dom p. Rajcherowej, gdzie skład apteczny p. Neufelda, telefon № 103.

### Nauka gry

na fortepianie, harmonium, skrzypcach, śpiewu solowego i chóralnego w szkołach i towarzystwach, harmonii i kontrapanctwa oddziela prof. muzyki

Feliks Witeczczak

w Częstochowie, Al. II № 37, II piętro

### W sprawie szkół żeńskich.

W zakresie spraw wychowawczych opinie ogółu pochłaniają obecnie szkoły żeńskie; zamykamy zupełnie oczy na to, jak się wychowują panny na pensjach, co się dzieje w tych przybytkach „dobrego” wychowania, czy młodzież żeńska odnosi z nich pożytek. A sprawa tych zakładów jest bardzo poważna; setki dziewcząt co rok czerpią tam pierwsze zasady nauki i przygotowują się do życia.  
Sprawa szkolnictwa żeńskiego stworzyła obfitym literaturę; drobniutko rozpatrzo-

każdą z licznych jej bolączek, a jest ich bez liku, bez miary.

Sprawa programu kierunku klasycznego, Handlowego, czy realnego, sprawa przecięcia i dziesiątki innych.

Kwestje te stokrotnie omawiane, stałą dziś, jak przed laty, na porządku dziennym, nierozwiązane, drażniące i krwawe, tem właśnie, że dotyczą najbardziej potrzebujących, mających najwięcej prawa do opieki,—młodzieży żeńskiej.

I wszędzie dziś, jak przed laty, młodzież angielska, francuska, niemiecka, a nawet nasza rodowita młodzież polska z wysiłkiem i szkoda dla zdrowia i charakteru, skazana na zwielowany wpływ szkoły, czeka przez lata całe, najpiękniejsze, najwdzięczniejsze lata, w bezmyślnym odrętwieniu na papier dyplometry.

O przecięcia szkolnem uczniem uczona Europa biblioteki mnogie wypisza, a cała zawiła kwestja rozwija się tak łatwo i tylko, jeżeli się zgodzimy przyjąć za zasadę, iż zadaniem średniej szkoły nie jest „nauka”, a rozwój dzieci; nie jest napychanie głów beznamiętnym balastem, a przygotowanie ich do życia, w której mają wstąpić, jako ludzie dojrzały, jako świadomi obywatele.

Czyż nie jest komiczny fakt, że patent dojrzałości wydaje szkoła na tej zasadzie, iż uczennica posługiwac się umie logarytmami, tłumaczyć zjawisko zaciemnienia księżyca.

Dojrzałym ponoć jest nie ten, kto może odpowiedzieć na powyższe kwestje, a ten, kto wie, po co żyje i jaki jest jego stosunek do ogółu ludzi i historii ludkości i w myśl tego postępuje.

Szkola winna być koźnica, gdzie się wykująja najwęższe hasła. Przepływać przez nią powinno wszystko, co daje życie, ona najgłośniej wołać winna o prawa człowieka, piętnować najśmięlej i uszbez względu na to, co jest w niem zabagnalonego. A uczynić to może szkoła niereperowana, niesztukowana i odświeżana sztucznie, a szkoła z gruntu inna, połączona ideowo z domem swoich wychowawców.

Miarą do oceny szkoły, jest suma korzyści, jaką osiąga z niej młodzież dla swojego umysłu i zdrowia, t. j. jaki wpływ wywiera szkoła pod względem umysłowym, fizycznym i moralnym na wychowawców. To też pierwszym pytaniem, nasuwającym się nam przy ocenie

żeńskej szkoły, jest pytanie, czego się panny tam uczą i jak się uczą.

Na to pytanie odpowiem, że dziewczęta są bardzo pilne i cały dzień się uczą, ale właśnie to jest ich słaba strona, że się dużo uczą, nie umieją się uczyć, i tego im szkoła nie nauczyła.

Drugą słabą stroną pensji jest przepisywanie wykładów przez uczennice. Tu często sły zapracowanej pensjonarki nie wystarczają i czynności przepisywania podejmują się inni członkowie rodziny: przepisuje matka, ciocia, nawet ojciec w biurze i dziwią się jednocześnie wszyscy, jak mądra będzie ich córka i jak mądry jest ten pedagog, co tyle poddyktować umie. Dodac trzeba, że i on czerpie swoją mądrość z innego podręcznika, który starannie trzyma w tajemnicy, aby podziw budzić w naukowych głowach.

Kto widział te zeszyty „warszawskich” pensjonarek, ten ich nie zapomni. Cóż to za dzwielagi bezsensownych zdań, przekręconych wyrazów, przeinaczonych pytań!

Kierownictwo naszych zakładów żeńskich, zarówno pod względem naukowym i gospodarczym, spoczywa w rękach właścicieli przełożonych; wyjątek stanowią szkoły handlowe, które z mocy ustawy swojej obowiązane są utrzymywać dyrektora, posiadającego wykształcenie wyższe.

Szkoly te, jeśli już nie są własnością społeczną, to dają usilnie do tego.

Zważywszy, iż podług ankiety „Głosu warszawskiego”, ze wszystkich przełożonych jedna tylko posiada wykształcenie wyższe, a w liczbie nauczycieli szkół warszawskich, tylko 15 proc. posiada dyplomy uniwersyteckie, to łatwo możemy zrozumieć, iż pensje warszawskie nie mogą się chwalić doborom sil wykładowych. Jeżeli jeszcze weźmiemy pod uwagę, iż obok 2—3 renomowanych nauczycieli, reszta ciała nauczycielskiego utworzona jest systemem „gospodarczym”, „oszczędnościowym”, z ludzi słabo przygotowanych pedagogicznie, to wprost trudno nam zrozumieć tej gorączki, z jaką inteligencja prowincjonalna wysła swoje „córki” do Warszawy na „pensje”, mając identyczne zakłady na miejscu, a przeto obciąża ich materialne zasoby i naukową inteligentną atmosferę.

Pensje żeńskie prowincjonalne znajdują się w trudniejszych warunkach pod każdym względem. Jako zakłady prywatne, w których ryzyko prowadzenia spada na przełożoną, nie posiadając takiej liczby uczennic, jak pensje warszawskie, nie mogą posiadać dla braku środków materialnych ani wytrawnych pedagogów, ani specjalistów naukowych. Oto dla tego tam pokutują owe „omnibusy”, owi nauczyciele do wszystkiego, wykładający i historję i literaturę, i przyrodę, i matematykę, o ile im tylko starczy czasu, i uzyskują odpowiednie pozwolenia.

Jak to wpływa na przebieg zajęć, łatwo zrozumieć.

Trudności materialne zwiększają się wskutek tego, iż jedni ludzie, mogący płacić normalne ceny za naukę dzieci, powysiali te ostatnie do Warszawy, pozostali zaś albo nie mogą wcale płacić, albo nie chcą.

Zdradzają się i tacy, którzy nie rozumieją, jak może nauczyciel brać większe wynagrodze-

## RYDZEWSKI i S-ka

Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13.

Polecam Maszyny parowe, lokomobile, silniki gazowe, instalacje elektryczne na oświetlenie i przenoszenie siły mechanicznej.

Przewodniki i materiały elektryczne stale w znacznych zapasach na składzie. Miedź po cenach giełdowych.

Wskazywać, jako leć i każde roboty w zakresie...  
Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamieniarcki  
Kruszyński i Proszowski w Częstochowie







# OD ADMINISTRACJI

Przypominamy Szan. prenumerato-  
rom, że czas wielki uregulować za-  
ległe rachunki i odnowić prenume-  
ratę na rok 1909.

**Sł. Szczawiński**

w Częstochowie (obok Teatru)

**Skład Win**

**DELIKATESÓW**

i towarów kolonialnych

os. od 1878 r.

Specjalność firmy

Poloca:  
**Wino Kaukaskie**

białe i czerwone

**Księcia D. Ż. Dżordżadze**

Nagrodzone na wystawach wszechświat-  
owych pierwszymi nagrodami.

**IMPORT**

**WINE**

**Węgierskich**

**Francuskich.**

## DRUKARNIA

**i Sklep materiałów piśmiennych**  
**F. D. WILKOSZEWSKIEGO**

w CZĘSTOCHOWIE, Aleja II № 38.

Przyjmuje do druku wszelkie obśtalunki i wykony-  
wa starannie po cenach możliwie niskich.

Druki ozdobne i kolorowe, księgi buchalteryjne,  
dzieła, afisze, klepydry, blankiety, koperty.

**Bilety wizytowe.**

Na składzie: KSIĄŻKI MELDUNKOWE, książki i prosby do paten-  
tów akcyjnych, plenipotencje, kontakty, kwitacje i t. p.  
Sklep zaopatrzony w inne papiery i materiały piśmienne.

**KALENDARZE na 1909 rok.**

## PRACOWNIA

**sukien damskich**  
**i dzieciennych**

mundurki dla pensjonarek

**Wiktorji Karwowskiej**

w Częstochowie

II Aleja № 38.

Robota solidna — Ceny przystępne.

**Do wynajęcia**

pojedyncze pokoje po 3 i 4 ruble  
miesięcznie, róg Szkolnej i Ciemnej  
№ 21. 155—3—2

## Potrzebny sklep

w II Alei zaraz, ostatecznie od Wielkiej  
Nocy. Oferty „Aniela & Com.” dom Imicha,  
przy moście 159-4-1

Sklep rzeźniczy do wynajęcia od 1 kwie-  
tnia, ulica Mała № 14. 173-4-1

Potrzebni zdolni cielnicy stolarscy do  
meblowej roboty. Teatralna № 16. 3-1  
166

## Syndyk Ostateczny

upadłości

firmy „Rappaport i Leśkiewicz”

zawiadania niniejszem, iż na zasadzie art. 492 Kod. Handl. w dniu 29  
Stycznia (11 Lutego) 1909 r., o godzinie 10 zrana, w fabryce upadłej firmy  
„Rappaport i Leśkiewicz” w osadzie Zawiercie piotrkowskiej gub. odbywać  
się będzie sprzedaż przez publiczną licytację produktów chemicznych jako  
to: spirytusu metylowego, kreoliny, lizolu, spirytusu i octu drzewnego, ole-  
ju kreozotowego nieoczyszczonego, gliceryny, oliwy, pokostu kreozotowego,  
soli glauberskiej, mydła ołowianej i t. p., oraz różnych artykułów technicz-  
nych, także powozu i bryczki. Szczegółowy wykaz wystawionych na sprze-  
dż przedmiotów przejrzeć można w kancelarji Adwokata Przysięgłego M.  
Harucha w Warszawie, Marszałkowska 85, od godz. 5—7 po południu  
oprócz świąt, oraz u Komisarza Sądowego Czubarowskiego w Bedzinie.  
Warszawa, dnia 8 Lutego 1909 r.

Syndyk ostateczny Adwokat Przysięgły **Maksymilian Baruch.**

## „Arystokratyna”

Odnaczona na wesołorocznej wystawie lekarzy i przyrodników we  
Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgla anty-  
septycznie i ozięwiająco, już po krótkim użyciu — staje się pięć  
krotnie biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku  
Piegi, zmarszczki, wagner, żółte plamy usuwa „Arystokratyna” po  
kilkorazowym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach.

Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie

**APTECZNYM**

**Wacława ORZEŁ**

w Częstochowie, III Aleja № 48.

**DARMO** prawie **DARMO!**

122-3-2 **TYLKO za rb. 2 kop. 80**



**Zegarek** męski z prawdziw. amerykańskiego złota, ta-  
dnie grawerowany „Solair” nie odróżnia  
się od złotego 56 pr., konstrukcja doskonała, **ankier**  
ze sławnej fabryki „Watch”, nakręca się raz na 36 go-  
dzin bez kluczyka, „Remontoir”, wyregulowany do minu-  
ty, z poręczeniem piśmiennym na 6 lat. Cena zamiast rb. 8—tylko rb. 2  
k. 80, 2 szt.—rb 5 k. 25. Dla rozpowszechnienia mojego przedstawiciel-  
stwa dołączam do każdego zegarka zupełnie darmo: 1) **Deszwick** wspina-  
ją z amerykańskiego złota; 2) **Brolot** piękny lub szczyry kieszonkowy  
„Sollingen”; 3) Piśmienny przybór kieszonkowy. Nowość—Cygara i wore-  
czek zamzowy do zegarka. Obśtalunki wysyłam pocztą za zaliczeniem na-  
wet bez zadatku. Adresować: Przedstawicielstwo zegarków „SOLOIR” p. f.  
„Szmulewicz Rozajka”, Warszawa, ul. Wallerka № 5.

P. S. Za przesyłkę i opakow. dolicz. się do 1 lub 2 ch zegarków 40 k.

Wydawca **F. D. Wilkoszewski.**

## KANTOR WYNAJMU

**Karet na gumach i bez gum,**

oraz landa, powozów, bryczek etc.

W każdym czasie, na godziny, kursa i miesięcznie.

po cenach umiarkowanych.

**KANTOR ul. Teatralna № 56, telefon № 246.**

1495—5—3

**J. KOSSOWSKI.**

## MARKA WSZECHŚWIATOWA

ORYGINALNY WYGLĄD ETYKIETY

DOSTAĆ MOŻNA WSZEDZIE

*Jas. Punicz & Co*  
Cognac.  
MAISON FONDÉE EN 1765

WYSYŁAMY TYLKO, ORYGINALNYCH BÜTELKACH

## Zakład Stolarski

**JANA BŁASZCZYKOWSKIEGO**

Teatralna № 16 w Częstochowie,

przyjmuje roboty meblowe i budowla-  
ne; i gotowe na składzie dychty i for-  
niery. Ceny przystępne.

## Opiszenia

Podaje się do wiadomości obywateli, że szi-  
dy emalowane na domy podług wzoru zna-  
dającego się u pana Policmajstra, oraz wszel-  
kie inne wyroby kuchenne emalowane wy-  
rabia Częstochowska Fabryka wyrobów emal-  
lowanych przy ul. św. Stanisława № 7.  
157 6-3

Potrzebny nauczyciel do szkoły fabrycznej  
dwa klasowe. Oferty, kopie stesztatu i  
warunki przyjm. Administracja (ciężka sub  
„Nauczyciel” 174 3-1

## POTRZEBNY JEST

zdołny

**kotlarz miedzienniczy**

do robót warsztatowych. Wiadomość  
w biurze fabryki „Mtor”, ul. Dojazd  
№ 20. 109—3—2

## Do sprzedania

garnitur mebli salonowych, mało uzy-  
wane, orzechowe kryte pluszem Lu-  
stro, szafa składana duża, lampa sto-  
lowa wisząca, lampa do salki wiszą-  
ca. Wiadomość II Aleja № 41, strb.  
wskaz. 182 4-1

Obrany meble i inne rzeczy do sprzedania  
Aleja III m. 71. 153—5—4

Redaktor **Mieczysław Garanowski.**